

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original article

ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ ในข้าราชการตำรวจ เขตภาคกลาง ประเทศไทย

ศิวาพัชญ์ ปุณยกุลเศรษฐ์ วท.บ. (สถิติ)*

ณัฐกมล ชาญสาธิตพร Sc.D. (Biostatistics)*

ภรณ์ วัฒนสมบุรณ์ ปร.ด. (ประชากรศาสตร์)**

* ภาควิชาชีวสถิติ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

** ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วันรับ: 3 พ.ค. 2562

วันแก้ไข: 28 ต.ค. 2562

วันตอบรับ: 8 พ.ย. 2562

บทคัดย่อ การศึกษาภาคตัดขวางครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในข้าราชการตำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการตำรวจที่สูบบุหรี่ สังกัดกองบัญชาการ ตำรวจภูธรภาค 1 เขตภาคกลาง ประเทศไทย จำนวน 390 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบบกลุ่มสองขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดให้ตัวอย่างตอบด้วยตัวเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติการถดถอยโลจิสติก-ลำดับ (ordinal logistic regression) เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 40.0 ของข้าราชการตำรวจที่สูบบุหรี่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี ประมาณสองในสามสูบบุหรี่ มากกว่า 10 มวนต่อวัน ร้อยละ 10.5 ติดสารนิโคตินในระดับสูง ร้อยละ 82.8 ตีมีแอลกอฮอล์ และมีเพียงร้อยละ 17.7 ของข้าราชการตำรวจที่มีระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับมาก พบปัจจัยที่มีผลต่อระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ที่มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การติดสารนิโคตินในระดับต่ำ (OR=2.10, 95%CI=1.08-4.07) การไม่ดื่มแอลกอฮอล์(OR=1.75, 95%CI=1.03-2.97) ปัจจัยด้านทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้แก่ เจตคติเชิงบวกต่อการเลิกสูบบุหรี่ (OR=2.31, 95%CI=1.32-4.04) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับที่สูงขึ้น (OR=3.59, 95%CI=1.65-7.82) การรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมที่มากขึ้น(OR=2.47, 95%CI=1.34-4.56) ผลการศึกษานี้เสนอแนะว่า ควรนำปัจจัย เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรม เข้ามาสอดแทรกในกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเลิกสูบบุหรี่ เพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการตำรวจมีระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ: ความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่, ข้าราชการตำรวจ การวิเคราะห์ ordinal logistic regression, ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

บทนำ

การสูบบุหรี่เป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตและเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง องค์การอนามัยโลกได้รายงานจำนวนผู้เสียชีวิตจากการบริโภคยาสูบและการได้รับควันบุหรี่สูงถึง 6 ล้านคนต่อปี หากจำนวนผู้บริโภคนยาสูบยังไม่ลดลง

มีการคาดการณ์ไว้ว่าในปี พ.ศ. 2573 จะมีผู้เสียชีวิตเพิ่มเป็น 8 ล้านคนต่อปี⁽¹⁾ ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมและรณรงค์ให้เลิกสูบบุหรี่ จากสถิติการสูบบุหรี่ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติปี พ.ศ. 2552 พบว่าข้าราชการตำรวจไทยมีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 30.9 ซึ่ง

สูงกว่าอัตราการสูบบุหรี่เฉลี่ยของประชากรไทย คือร้อยละ 21.1 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างหน่วยงาน ตำรวจแห่งชาติ ตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรทั้ง 9 ภาค ตำรวจตระเวนชายแดน และหน่วยปฏิบัติการกิจเฉพาะอื่น ๆ พบว่าตำรวจภูธรทั้ง 9 ภาค มีอัตราการสูบบุหรี่มากเป็นอันดับ 2 คือ ร้อยละ 32.0 (3,065 คน จาก 9,585 คนที่ตอบแบบสอบถาม) รองจากตำรวจนครบาลที่อัตราการสูบบุหรี่ เป็นร้อยละ 33.9 (941 คน จาก 2,779 คนที่ตอบแบบสอบถาม) นอกจากนี้มีข้าราชการตำรวจร้อยละ 10.1 ติดสารนิโคตินในระดับมากหรือสูบบุหรี่มากกว่าวันละ 20 มวน ร้อยละ 60.4 ที่เคยเลิกบุหรี่ด้วยตนเอง ตั้งแต่หนึ่งครั้งขึ้นไปแต่ไม่สำเร็จ และอาจมีแนวโน้มของผู้ที่สูบบุหรี่หนักใหม่ในกลุ่มข้าราชการตำรวจเพิ่มสูงขึ้น⁽²⁾ จะเห็นได้ว่าอัตราการสูบบุหรี่ในข้าราชการตำรวจค่อนข้างสูงและยังมีข้าราชการตำรวจที่ยังไม่สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ เนื่องจากภาระหน้าที่เป็นการให้บริการประชาชนที่มีความหลากหลาย ลักษณะงานเป็นการผลัดเปลี่ยนเวร บางครั้งมีชั่วโมงในการทำงานที่ยาวนาน อาจส่งผลทำให้เกิดความเครียด ด้วยเหตุนี้จึงอาจทำให้กลุ่มข้าราชการตำรวจมีแนวโน้มที่จะสูบบุหรี่มากกว่าคนทำงานทั่วไป^(3,4) การส่งเสริมให้ข้าราชการตำรวจเลิกสูบบุหรี่จึงมีความสำคัญในการลดความเสี่ยงของการเสียชีวิตและการเจ็บป่วยที่เกิดจากการบริโภคยาสูบ

การตัดสินใจที่จะเลิกสูบบุหรี่หรือจะยังคงสูบต่อไปนั้น ขึ้นอยู่กับความตั้งใจของบุคคลว่าจะกระทำพฤติกรรมเลิกสูบบุหรี่หรือไม่ ซึ่งความตั้งใจนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจที่จะเลิกสูบบุหรี่ในอนาคต ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน(Theory of Planned Behavior) ถูกนำมาใช้ในการอธิบายความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ความตั้งใจเป็นตัวบ่งชี้ว่า ยิ่งบุคคลมีความตั้งใจแน่วแน่และพยายามมากเพียงใด ความเป็นไปได้ที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมก็มีมากเท่านั้น โดยความตั้งใจจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรม⁽⁵⁾ การศึกษาเกี่ยวกับความตั้งใจเลิก

สูบบุหรี่ในกลุ่มข้าราชการตำรวจในประเทศไทยพบว่าจะคงมีไม่มากนัก มีการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาเป็นปัจจัยในการหาอิทธิพลต่อความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่เพียงเท่านั้น และประเด็นในการศึกษายังคงศึกษาเพียงแค่ว่ามีความตั้งใจเลิก/ไม่เลิกสูบบุหรี่ แต่ยังไม่เคยมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในกลุ่มข้าราชการตำรวจ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะประเมินระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่และศึกษาปัจจัยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมกัน เพื่อทำนายระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในกลุ่มข้าราชการตำรวจ

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบภาคตัดขวาง (cross-sectional study) กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ ข้าราชการตำรวจที่สูบบุหรี่ สังกัดกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1 เขตภาคกลาง คำนวณหาขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม⁽⁶⁾

$$n = [t^2 \times (p \times q) / d^2] \times DEFF$$

เมื่อ:

n = จำนวนขนาดตัวอย่าง

t = ค่าสถิติที่สอดคล้องกับระดับความเชื่อมั่นที่ 95% เท่ากับ 2.045

p = ค่าสัดส่วนของข้าราชการตำรวจที่มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่จากผลการวิจัยก่อนหน้านี้ เท่ากับ 0.13⁽⁷⁾

q = 1 - p

d = ค่าความคลาดเคลื่อน เท่ากับ 0.05

DEFF = design effect ค่าปรับอิทธิพลของการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เท่ากับ 1.8

ผู้วิจัยทำการเก็บตัวอย่างเพิ่มประมาณร้อยละ 15 .0 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ เพื่อป้องกันความไม่สมบูรณ์ของการเก็บคืนแบบสอบถามหรือการตอบคำถามไม่ครบถ้วน ดังนั้น ขนาดตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 390 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ

กลุ่มสองขั้นตอน (two-stage cluster sampling) ขั้นตอนแรก สุ่มตัวอย่างแบบง่ายเลือก 3 จังหวัดจากทั้งหมด 9 จังหวัดที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 1 เขตภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ขั้นตอนที่สอง สุ่มเลือก 3 สถานีตำรวจในแต่ละจังหวัดที่เป็นตัวอย่าง รวมทั้งหมด 9 สถานี-ตำรวจ

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดให้ตัวอย่างตอบด้วยตัวเอง ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาการรับราชการตำรวจ (ปี) เป็นต้น จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ระยะเวลาในการสูบบุหรี่ ดื่ม/ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 3 การติดสารนิโคติน (Fagerstrom Test for Nicotine Dependence: FTND) เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดระดับการติดสารนิโคติน จำนวน 6 ข้อ แบ่งคะแนนระดับการติดสารนิโคตินเป็น 3 ระดับ คือ ระดับมาก (7-10 คะแนน) ระดับปานกลาง (5-6 คะแนน) และระดับน้อย (0-4 คะแนน)

ส่วนที่ 4 ความตั้งใจเลิกบุหรี่ (Intention) ในอีก 3 เดือนข้างหน้า เป็นมาตรวัดชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คะแนนระหว่าง 1-5 จำนวน 4 ข้อ โดยแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับมาก(H-intention) คะแนนเฉลี่ย 4.01-5.00 ระดับปานกลาง(M-intention) คะแนนเฉลี่ย 2.91-4.00 และระดับน้อย(L-intention) คะแนนเฉลี่ย < 2.91

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับทฤษฎีตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

- เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ (Attitude: AT) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ
- การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเลิกสูบบุหรี่ (Subjective norm: SN) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ

- การรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมต่อการเลิกสูบบุหรี่ (Perceived Behavior Control: PBC) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ

ทั้ง 3 ด้านเป็นแบบสอบถามการวัดทางตรง (direct measurement) จะแบ่งระดับของคะแนนรวมเป็น 3 กลุ่มตามแนวคิดของ Bloom BS⁽⁸⁾ ได้แก่ ระดับมาก (คะแนนร้อยละ 80.0 ขึ้นไป) ระดับปานกลาง(คะแนนร้อยละ 60.0-80.0) และระดับน้อย(คะแนนน้อยกว่า ร้อยละ 60.0) ซึ่งผ่านการทดสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และนำไปทดสอบกับข้าราชการตำรวจที่สูบบุหรี่ ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลและวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยการหาค่าความคงที่ภายในด้วยวิธี Cronbach's alpha coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการติดสารนิโคติน 0.74 ความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ 0.97 เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ 0.93 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเลิกสูบบุหรี่ 0.70 และการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมต่อการเลิกสูบบุหรี่ 0.75

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลหลังจากผ่านการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เลขที่ใบรับรอง 232/2560 ระยะเวลาในการเก็บ ข้อมูล ตั้งแต่เดือน เมษายน-พฤษภาคม พ.ศ. 2561

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ โดยจะคัดเลือกตัวแปรในขั้นต้นด้วยการวิเคราะห์แบบตัวแปรเดียว (univariate analysis) เพื่อพิจารณาตัวแปรที่มีค่า p-value น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.25 จากนั้นนำตัวแปรเหล่านั้นเข้ามาวิเคราะห์แบบหลายตัวแปรโดยใช้สถิติ ordinal logistic regression ด้วยวิธีแบบ likelihood ratio test เพื่อทดสอบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\alpha=0.05$) กับระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ พร้อมทั้งทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (proportional Odds assumption) โดยใช้การทดสอบ

parallel lines ซึ่งเป็นการทดสอบว่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแบบแต่ละกลุ่มต้องเท่ากัน และทดสอบ Goodness of fit เพื่อดูความเหมาะสมของสมการ

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตัวอย่างข้าราชการตำรวจที่สูบบุหรี่ทั้งหมด 390 ราย ความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับมาก ร้อยละ 17.7 ระดับปานกลาง ร้อยละ 52.6 และระดับน้อย ร้อยละ 29.7 มีอายุเฉลี่ย 40.9 ปี (SD=11.2) อายุระหว่าง 40-49 ปี ร้อยละ 35.4 ระยะเวลาการรับราชการตำรวจโดยเฉลี่ยเท่ากับ 17.9 ปี (SD=11.8) ระยะเวลาที่สูบบุหรี่โดยเฉลี่ยเท่ากับ 18.7 ปี (SD=10.6) ประมาณสองในสามของข้าราชการตำรวจที่สูบบุหรี่มีการติดสารนิโคตินในระดับน้อย (ร้อยละ 66.9) ในกลุ่มนี้มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับมาก ร้อยละ 19.9 ส่วนใหญ่ข้าราชการตำรวจที่สูบบุหรี่มักดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 82.8) ในกลุ่มนี้มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับมาก ร้อยละ 15.2 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่

	ปัจจัยส่วนบุคคล		ระดับความตั้งใจ							
			รวม		มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
อายุ										
20-29	104	26.7	19	18.3	52	50.0	33	31.7		
30-39	51	13.1	8	15.7	28	54.9	15	29.4		
40-49	138	35.4	23	16.7	78	56.5	37	26.8		
≥50	97	24.8	19	19.6	47	48.5	31	31.9		
	Mean = 40.9, SD = 11.2, Min - Max = 20 - 60									
ระยะเวลาการรับราชการตำรวจ (ปี)										
≤10	132	33.9	22	16.7	67	50.8	43	32.5		
11-20	60	15.4	10	16.7	33	55.0	17	28.3		
21-30	144	36.9	24	16.7	84	58.3	36	25.0		
>30	54	13.8	13	24.1	21	38.9	20	37.0		
	Mean = 17.9, SD = 11.8, Min - Max = 1 - 42									

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

เกือบครึ่งหนึ่งของข้าราชการตำรวจมีเจตคติเชิงลบ (ร้อยละ 44.6) มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับมากเพียง ร้อยละ 5.8 และมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับน้อย ร้อยละ 39.6 ในขณะที่ข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติเชิงบวกต่อการเลิกสูบบุหรี่ (ร้อยละ 34.4) มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับมาก ร้อยละ 37.3 และมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับน้อย ร้อยละ 15.7 สำหรับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเลิกสูบบุหรี่ พบว่า ข้าราชการตำรวจมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับปานกลาง และระดับน้อย มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 44.9 และ ร้อยละ 44.6 ตามลำดับ ในกลุ่มข้าราชการตำรวจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับสูง มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ระดับมาก ร้อยละ 46.3 มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ระดับน้อย ร้อยละ 4.9 ประมาณหนึ่งในสามของข้าราชการตำรวจที่สูบบุหรี่มีการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมต่อการเลิกสูบบุหรี่ในระดับสูง ร้อยละ 39.7 ในกลุ่มนี้ผู้ที่มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับมาก มีจำนวนมากกว่า ผู้ที่มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับน้อย คือ ร้อยละ 34.2 และ

ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในข้าราชการตำรวจ เขตภาคกลาง ประเทศไทย

ตารางที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ระดับความตั้งใจ							
	รวม		มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่สูบบุหรี่ (ปี)								
≤10	126	32.3	21	16.7	69	54.7	36	28.6
11-20	95	24.4	18	18.9	49	51.6	28	29.5
21-30	116	29.7	20	17.3	60	51.7	36	31.0
>30	53	13.6	10	18.9	27	50.9	16	30.2
	Mean = 18.7, SD = 10.6, Min - Max = 1 - 44							
การติดสารนิโคติน								
น้อย	261	66.9	52	19.9	143	54.8	66	25.3
ปานกลาง	88	22.6	12	13.6	44	50.0	32	36.4
มาก	41	10.5	5	12.2	18	43.9	18	43.9
การดื่มแอลกอฮอล์								
ไม่ดื่ม	67	17.2	20	29.9	31	46.3	16	23.8
ดื่ม	323	82.8	49	15.2	174	53.9	100	30.9

ร้อยละ 16.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการ ordinal logistic regression

การศึกษานี้ใช้ปัจจัยส่วนบุคคลร่วมกับปัจจัยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน หัวตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ มีการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (proportional odds assumption) โดยใช้การทดสอบ parallel lines พบว่า สมมติฐานที่ทดสอบของตัวแบบแต่ละกลุ่มเท่ากัน ($\chi^2=13.90$, $df=9$, $p=0.126$) ไม่มีการละเมิดข้อตกลงเบื้องต้น และผลการทดสอบ Goodness-of-fit พบว่า สมการที่ได้นั้นมีความเหมาะสมกับข้อมูล ($\chi^2=172.13$, $df=159$, $p=0.225$) การทดสอบโดยใช้เทคนิคทางสถิติ ordinal logistic regression ด้วยวิธีแบบ likelihood ratio test ผลการวิเคราะห์พบปัจจัยที่มีผลต่อระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ $\alpha=0.05$ ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ การติดสารนิโคติน และการ

ดื่มแอลกอฮอล์

1. การติดสารนิโคติน พบว่า ข้าราชการตำรวจที่ติดสารนิโคตินระดับน้อย มีโอกาสที่จะมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับที่มากขึ้น (จากระดับน้อย-ปานกลางไปเป็นระดับมาก หรือ ระดับน้อยไปเป็นระดับปานกลาง- มาก) เป็น 2.10 เท่า ของกลุ่มข้าราชการตำรวจที่ติดสารนิโคตินระดับมาก (95% CI:1.08-4.07, $p=0.028$)

2. การดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ข้าราชการตำรวจที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีโอกาสที่จะมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับที่มากขึ้น 1.75 เท่า เมื่อเทียบกับข้าราชการที่ดื่มแอลกอฮอล์ (95% CI:1.03-2.97, $p=0.039$)

ปัจจัยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้แก่ เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเลิกสูบบุหรี่ และการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมต่อการเลิกสูบบุหรี่

3. เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติเชิงบวก มีโอกาสที่จะมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับที่มากขึ้น มากกว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติเชิง

ตารางที่ 2 ปัจจัยด้านทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่

ปัจจัยด้านทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	ระดับความตั้งใจ							
	รวม		มาก		ปานกลาง		น้อย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เจตคติ								
บวก	134	34.4	50	37.3	63	47.0	21	15.7
เป็นกลาง	82	21.0	9	11.0	47	57.3	26	31.7
เชิงลบ	174	44.6	10	5.8	95	54.6	69	39.6
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง								
ระดับสูง	41	10.5	19	46.3	20	48.8	2	4.9
ระดับปานกลาง	175	44.9	33	18.9	102	58.3	40	22.8
ระดับต่ำ	174	44.6	17	9.8	83	47.7	74	42.5
การรับรู้ต่อการควบคุมพฤติกรรม								
ระดับสูง	155	39.7	53	34.2	76	49.0	26	16.8
ระดับปานกลาง	152	39.0	8	5.3	88	57.9	56	36.8
ระดับต่ำ	83	21.3	8	9.6	41	49.4	34	41.0

ลบอยู่ 2.31 เท่า (95%CI=1.32-4.04, p=0.003)

4. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเลิกสูบบุหรี่ พบว่าข้าราชการตำรวจที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับสูงและปานกลางจะมีโอกาสที่จะมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับที่มากขึ้น 3.59 เท่า (95%CI=1.65-7.82, p=0.001) และ 1.79 เท่า (95%CI=1.15-2.79, p=0.010) ตามลำดับ เมื่อเทียบกับข้าราชการตำรวจที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับต่ำ

5. การรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมต่อการเลิกสูบบุหรี่ พบว่า

ข้าราชการตำรวจที่มีการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมในระดับสูง มีโอกาสที่จะมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับที่มากขึ้น 2.47 เท่า เมื่อเทียบกับข้าราชการตำรวจที่มีการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมในระดับต่ำ (95%CI=1.34-4.56, p=0.004) (ตารางที่ 3)

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ แบ่งออกเป็น 2 สมการคือ สมการที่ 1 เปรียบเทียบความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ระดับน้อยหรือระดับปานกลางกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ระดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการถดถอยแบบโลจิสติกลำดับ

ลักษณะที่ศึกษา	b	SE (b)	OR	95% CI OR		p-value
				Lower	Upper	
Threshold [Intention=1.00]	-3.53	0.43		-4.37	-2.69	<0.001
[Intention=2.00]	-0.58	0.38		-1.32	0.17	0.128
การติดสารนิโคติน (ระดับมาก*)						
ระดับน้อย (L-FTND)	0.74	0.34	2.10	1.08	4.07	0.028
ระดับปานกลาง (M-FTND)	0.09	0.38	1.10	0.52	2.32	0.804

ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในข้าราชการตำรวจ เขตภาคกลาง ประเทศไทย

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการถดถอยแบบโลจิสติกลำดับ (ต่อ)

ลักษณะที่ศึกษา	b	SE (b)	OR	95% CI OR		p-value
				Lower	Upper	
การดื่มแอลกอฮอล์ (ดื่ม*)						
ไม่ดื่ม (No Drink)	0.56	0.27	1.75	1.03	2.97	0.039
เจตคติ (ทัศนคติเชิงลบ*)						
เชิงบวก (P-AT)	0.84	0.28	2.31	1.32	4.04	0.003
เป็นกลาง (M-AT)	-0.02	0.28	0.98	0.57	1.71	0.955
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (ระดับต่ำ*)						
ระดับสูง (H-SN)	1.28	0.40	3.59	1.65	7.82	0.001
ระดับปานกลาง (M-SN)	0.58	0.23	1.79	1.15	2.79	0.010
การรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรม (ระดับต่ำ*)						
ระดับสูง (H-PBC)	0.91	0.31	2.47	1.34	4.56	0.004
ระดับกลาง (M-PBC)	0.04	0.27	1.04	0.61	1.78	0.878

มาก และสมการที่ 2 เปรียบเทียบความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ ระดับมาก แสดงได้ตั้งสมการต่อไปนี้ ระดับน้อยกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ระดับปานกลางหรือ

สมการที่ 1:

$$\text{Ln} \left[\frac{P(\text{H-intention})}{P(\text{M-intention or L-intention})} \right] = -3.53 - 0.74(\text{L- FTND}) - 0.09(\text{M-FTND}) - 0.56(\text{No Drink}) - 0.84(\text{P-AT}) + 0.02(\text{M-AT}) - 1.28(\text{H-SN}) - 0.58(\text{M-SN}) - 0.91(\text{H-PBC}) - 0.04(\text{M-PBC})$$

สมการที่ 2:

$$\text{Ln} \left[\frac{P(\text{H-intention or M-intention})}{P(\text{L-intention})} \right] = -0.58 - 0.74(\text{L- FTND}) - 0.09(\text{M-FTND}) - 0.56(\text{No Drink}) - 0.84(\text{P-AT}) + 0.02(\text{M-AT}) - 1.28(\text{H-SN}) - 0.58(\text{M-SN}) - 0.91(\text{H-PBC}) - 0.04(\text{M-PBC})$$

เมื่อทำการทดสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระทั้งชุดต่อตัวแปรตาม โดยใช้ LR chi-square test พบว่า ตัวแปรทั้งหมดที่อยู่ในโมเดลสามารถร่วมกันทำนายระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (LR chi-square=97.23; p<0.001) และมีอำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 22.0

วิจารณ์

ความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจที่สูบบุหรี่ยังพบผู้ที่มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับมากมีจำนวนน้อย คือ ร้อยละ 17.7 ส่วนใหญ่ยังมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 52.6 และในระดับน้อย ร้อยละ 29.7 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าในขนาดจำนวนของ

ข้าราชการตำรวจที่เลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จ อาจจะมีไม่มาก ดังแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior: TPB) ที่กล่าวไว้ว่า ความตั้งใจเป็นตัวทำนายพฤติกรรมที่ดี บุคคลจะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมขึ้นกับเจตนาหรือความตั้งใจ⁽⁹⁾ ผลที่พบจากการศึกษานี้ใกล้เคียงกับการศึกษาที่ผ่านมาซึ่งพบว่า ข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับปานกลาง คือ ร้อยละ 48.0⁽⁷⁾

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคสถิติ ordinal logistic regression ในการวิเคราะห์ เพื่อบอกว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่มีอิทธิพลกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ นอกจากนี้ยังสามารถบอกขนาดของอิทธิพลของตัวแปรที่มีผลต่อระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่เป็นลำดับขั้นจากระดับน้อยไประดับปานกลางจนถึงระดับมาก พบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญ 5 ปัจจัย ได้แก่ การติดสารนิโคติน การดื่มแอลกอฮอล์ เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเลิกสูบบุหรี่ และการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมต่อการเลิกสูบบุหรี่

การติดสารนิโคตินนั้นมีอิทธิพลกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยข้าราชการตำรวจที่ติดสารนิโคตินในระดับน้อยมีโอกาที่จะมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับที่มากขึ้นเมื่อเทียบกับข้าราชการตำรวจที่ติดสารนิโคตินในระดับมาก กล่าวคือ ผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำและสูบในปริมาณที่มากจะมีอาการติดสารนิโคตินในระดับที่สูง ทำให้มีแนวโน้มเลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จน้อยกว่าผู้ที่สูบบุหรี่ในปริมาณน้อยหรือติดสารนิโคตินในระดับน้อย โดยทางการแพทย์ระบุว่าผู้ที่สูบบุหรี่เมื่อหยุดสูบบุหรี่จะมีอาการ ภาวะงอแง หงุดหงิดง่าย ไม่มีสมาธิ เป็นต้น ดังนั้น ผู้สูบบุหรี่ในปริมาณมากจึงยังคงต้องสูบบุหรี่ต่อไปเรื่อยๆ เพื่อบรรเทาอาการถอนนิโคติน⁽¹⁰⁾ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาที่พบว่า ผู้ที่มีระดับนิโคตินที่ต่ำกว่าจะมีแนวโน้มเลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จมากกว่าผู้ที่มีระดับการติดสารนิโคตินที่สูงกว่า⁽¹¹⁾

การดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลกับความ

ตั้งใจเลิกสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ข้าราชการตำรวจที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ มีโอกาที่จะมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับมากขึ้น เมื่อเทียบกับข้าราชการที่ดื่มแอลกอฮอล์ กล่าวคือ ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ร่วมด้วย โดยหลังจากการดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณที่มากพอสมควรจะทำให้มีพฤติกรรม และสภาพจิตใจเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่เหมาะสม เช่น อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ขาดสติทำให้ไม่มี ความยังคิดยังทำในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง⁽¹²⁾ ดังนั้นจึงนำไปสู่พฤติกรรมความเคยชิน คือ หันกลับมาสูบบุหรี่ ด้วยเหตุนี้การดื่มแอลกอฮอล์จึงเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่มีส่วนทำให้ความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในข้าราชการตำรวจที่มีความตั้งใจอยู่แล้วมีโอกาที่จะเลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จน้อยกว่าข้าราชการตำรวจที่มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่แต่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาที่พบว่า ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มโอกาสเป็นผู้เคยสูบบุหรี่ และเป็นผู้สูบบุหรี่ในปัจจุบัน โดยการดื่มแอลกอฮอล์เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่และความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่⁽¹³⁾

เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ โดยข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติเชิงบวก มีโอกาที่จะมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับที่สูงขึ้น มากกว่าข้าราชการตำรวจที่มีเจตคติเชิงลบอยู่ 2.31 เท่า (95%CI=1.32-4.04, p=0.003) กล่าวคือ การที่ข้าราชการตำรวจมีเจตคติที่ดีและเป็นไปในทางบวกต่อการเลิกสูบบุหรี่ เช่น มีความคิดที่ว่า การเลิกสูบบุหรี่มีผลดี ทำให้สุขภาพดีขึ้น ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เป็นต้น ก็จะทำให้โอกาสที่ข้าราชการตำรวจกลุ่มนี้จะมี ความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ มากกว่าข้าราชการตำรวจที่มีทัศนคติเชิงลบ สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่า กลุ่มที่มีเจตคติเชิงบวกต่อการเลิกสูบบุหรี่ในระดับสูงมี โอกาสตั้งใจที่จะเลิกสูบบุหรี่เป็น 6.7 เท่าของกลุ่มที่มีเจตคติเชิงบวกต่อการเลิกสูบบุหรี่ในระดับต่ำถึงปานกลาง (OR=6.70, 95%CI=2.93-15.32, p<0.001)⁽¹⁴⁾

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเลิกสูบบุหรี่เป็น

ตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ ข้าราชการตำรวจที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับสูง มีโอกาสที่จะมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับที่มากขึ้น มากกว่าข้าราชการตำรวจที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับต่ำอยู่ 3.59 เท่า (95%CI=1.65-7.82, p=0.001) กล่าวคือ การที่กลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อตัวข้าราชการตำรวจ(ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน/เพื่อนสนิท ผู้บังคับบัญชา) มีความหวังหรืออยากให้เลิกสูบบุหรี่ รวมถึงอาจถูกกดดันให้เลิกสูบบุหรี่ แล้วข้าราชการตำรวจมีการคล้อยตามสูงที่จะปฏิบัติตามคำแนะนำของบุคคลเหล่านี้ โอกาสที่จะมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับที่มากขึ้น ก็จะมีมากกว่าข้าราชการตำรวจที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในระดับต่ำ สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่ได้ศึกษาปัจจัยทำนายในการเลิกสูบบุหรี่ของผู้สูบบุหรี่มวนเอง พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสามารถในการทำนายความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่มวนเอง⁽¹⁵⁾

การรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมต่อการเลิกสูบบุหรี่ เป็นอีกหนึ่งตัวแปรรองลงมาที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ โดยข้าราชการตำรวจที่มีการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมต่อการเลิกสูบบุหรี่อยู่ในระดับสูง มีโอกาสที่จะมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับที่มากขึ้น มากกว่าข้าราชการตำรวจที่มีการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมต่อการเลิกสูบบุหรี่อยู่ในระดับต่ำอยู่ 2.47 เท่า (95%CI=1.34-4.56, p=0.004) ซึ่งอธิบายได้ว่า การที่ข้าราชการตำรวจ มีความมั่นใจในตัวเองว่าสามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ หรือเชื่อว่าการเลิกสูบบุหรี่เป็นเรื่องง่ายที่จะควบคุมตนเองให้เลิกสูบบุหรี่ได้นั้น ก็จะทำให้มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่มากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่อการเลิกสูบบุหรี่ สามารถทำนายความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในข้าราชการตำรวจได้⁽⁷⁾

โดยสรุปจากผลการศึกษายังพบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่สูงมีจำนวนน้อย (ร้อยละ 17.7) ซึ่งคาดการณ์ได้ว่าการเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจกลุ่มนี้อาจจะยังเกิดขึ้นไม่มากในอนาคต ปัจจัยส่วน

บุคคล ได้แก่ การติดสารนิโคตินและการติ่มแอลกอฮอล์ กับปัจจัยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน(Theory of Planned Behavior: TPB) สามารถร่วมกันทำนายระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในกลุ่มข้าราชการตำรวจได้ สำหรับการนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่นั้น จะเห็นได้ว่าผลจากการวิจัยนี้ สนับสนุนความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในกลุ่มข้าราชการตำรวจ โดยพบว่า ปัจจัยทั้ง 3 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อการเลิกสูบบุหรี่ และการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรมต่อการเลิกสูบบุหรี่ มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Ajzen I⁽⁵⁾ ที่ว่าบุคคลจะมีความตั้งใจกระทำพฤติกรรมหรือไม่ขึ้น อยู่กับตัวแปรสำคัญ 3 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรม โดยความตั้งใจของบุคคลเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้บุคคลกระทำหรือมีการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา ยิ่งบุคคลมีความตั้งใจที่แน่วแน่ในการทำพฤติกรรม ยิ่งมีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้น ดังนั้น การที่ข้าราชการตำรวจมีความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในระดับที่มากขึ้นจึงทำให้ข้าราชการตำรวจมีโอกาสที่จะเลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน การจะเลิกสูบบุหรี่ได้สำเร็จจะต้องมีความตั้งใจที่มากพอจนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จากการศึกษาครั้งนี้ความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ในข้าราชการตำรวจยังมีน้อย เพื่อให้ข้าราชการตำรวจมีระดับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่เพิ่มมากขึ้น จึงควรนำปัจจัย เจตคติต่อการเลิกสูบบุหรี่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ในการควบคุมพฤติกรรม มาพัฒนาเป็นกิจกรรมในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการเลิกสูบบุหรี่ รวมทั้งควรมีการรณรงค์ให้เลิกติ่มแอลกอฮอล์ไปพร้อมกับการเลิกสูบบุหรี่

2. การเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการเลิกสูบบุหรี่สามารถสอดแทรกเข้าไปในการตรวจสุขภาพประจำปีของข้าราชการตำรวจ โดยให้บุคลากรทางการแพทย์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเน้นย้ำเกี่ยวกับโทษหรือผลเสียที่เกิดจากการสูบบุหรี่

3. การจัดอบรมหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่ที่มีอยู่แล้ว ควรให้ข้าราชการตำรวจที่สามารถเลิกบุหรี่ได้สำเร็จ มาเล่าประสบการณ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อที่จะเป็นแนวทางและเป็นแบบอย่างให้กับข้าราชการตำรวจที่ยังสูบบุหรี่อยู่ให้เกิดความเชื่อมั่นและมั่นใจมากยิ่งขึ้นว่าตนเองสามารถเลิกสูบบุหรี่ได้

เอกสารอ้างอิง

- World Health Organization. WHO report on the global tobacco epidemic, 2011: warning about the dangers of tobacco [Internet]. Geneva: World Health Organization; 2011. [cited 2018 May 15]. Available from: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44616/9789240687813_eng.pdf?sequence=1
- Vitavasiri C, Pausawasdi S. National survey on smoking situation in Royal Thai police. Journal of the Medical Association of Thailand 2009;92:1361-6.
- อารญา โถวรุ่งเรือง, ส่งศรี รัตนมาลาวงศ์, กานตามณี พานแสง, ไฉไล เทียงกมล. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจ กรณีศึกษากองบัญชาการตำรวจนครบาล. วารสารพยาบาลตำรวจ 2558;7:40-52.
- ไวพจน์ กุลาชัย, ปฏิพล หอมยามเย็น, เทวุษย์ บริรักษ์สันติกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดในงานความเหนื่อยล้าในงานและความตั้งใจลาออกจากงาน. Veridian E-Journal, Silpakorn University [อินเทอร์เน็ต]. 2560 [สืบค้นเมื่อ 2 มี.ค. 2562];10:959-74. แหล่งข้อมูล: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/98000/76380>
- Ajzen I. The theory of planned behavior. Organizational Behavior and Human Decision Processes 1991; 50:179-211.
- ALNAP Overseas Development Institute. Sampling methods and sample size calculation for the SMART methodology [Internet]. 2012 [cited 2018 May 2]. 34 p. Available from: https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/Sampling_Paper_June_2012.pdf
- เขมิกา ปาหา, สุนิดา ปรีชาวงษ์. เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรมกับความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของข้าราชการตำรวจ. วารสารพยาบาลตำรวจ 2557;6:157-69.
- เดือนฉาย ปั่นป้อม. ผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดเชียงใหม่ [วิทยานิพนธ์ปริญญาสาทรณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ-เชียงใหม่; 2561. 164 หน้า.
- Ajzen I, Fishbein M. Understanding attitude and predicting social behavior. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall; 1980.
- สุรินทร์พร ลิขิตเสถียร. การบำบัดรักษาเพื่อเลิกบุหรี่ [อินเทอร์เน็ต]. เชียงใหม่: ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่สิงหาคม; 2552 [สืบค้นเมื่อ 6 เม.ย. 2562]. แหล่งข้อมูล: <http://www.med.cmu.ac.th/secret/edserv/curriculum/file/2556/pdf>
- ชนิดา รำขวัญ, กุสุมา คุววัฒนสัมฤทธิ์, อรสา พันธุ์ภักดี. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลิกสูบบุหรี่ในผู้ป่วยหลังผ่าตัดทำทางเบี่ยงหลอดเลือดหัวใจ. วารสารพยาบาลโรคหัวใจและทรวงอก 2559;27:1-15.
- จิรัชยา บุญปัญญา, นาดพันธุ์ มนาวิน. กลไกการป้องกันตนเองจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 2557;40:128-46.
- กัญจิรา มีระเกตุ, ฉวีวรรณ บุญสุยา, ณัฐกมล ชาญสาธิตพร. การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกแบบหลายกลุ่มของการสูบบุหรี่ในเยาวชน จังหวัดบุรีรัมย์. การประชุมวิชาการสาธารณสุขแห่งชาติครั้งที่ 14 เรื่อง มุมมองเชิงนิเวศน์ในงานสาธารณสุขเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน: การเปลี่ยนแปลง ความเสี่ยง และความท้าทาย; 15-16 สิงหาคม 2556; โรงแรม-มิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น, กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล; 2556. หน้า 11-19.
- จุฑารัตน์ อยู่สุขเจริญ. ปัจจัยทำนายความตั้งใจเลิกสูบบุหรี่ของผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง โรงพยาบาลธรรมศาสตร์-

เฉลิมพระเกียรติ [วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหา-
บัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์;
2560. 111 หน้า.

15. มัลลิกา มาตระกูล, สุรินทร์ กลัมพากร, อภาพร เผ่าวัฒนา.
ปัจจัยทำนายความตั้งใจในการเลิกสูบบุหรี่ของผู้สูบบุหรี่
มวนเองในจังหวัดเชียงราย. วารสารพยาบาล 2555;61:10-
20.

Abstract: Factors Affecting Level of Intention to Quit Smoking among Police Officers in the Central Region, Thailand

Siwapat Punyakunlaset, B.Sc. (Statistics)*; Natkamol Chansatitporn, Sc.D. (Biostatistics)*; Paranee Vatanasomboon, Ph.D. (Demography)**

* Department of Biostatistics, Faculty of Public Health, Mahidol University; ** Department of Health and Behavioral Sciences, Faculty of Public Health, Mahidol University, Thailand
Journal of Health Science 2019;28:1029-39.

The purposes of this cross-sectional study were to assess the levels of intention to quit smoking and the key factors affecting it among smoking police officers under Provincial Police Region 1. There were 390 study samples recruited through a two-stage cluster sampling technique. Data were collected using self-administered questionnaire. Descriptive statistics and ordinal logistic regression analysis were used to identify factors relating to levels of intention to quit smoking. The results revealed that 40% of smoking police officers were aged below 40, about two-thirds smoked more than 10 cigarettes per day, 10.5% had high level of nicotine dependence, 82.8% drank alcohol; and only 17.7% had high intention to quit smoking in the future. The significant factors which resulted in materially higher intention of quitting cigarettes were as follows: personal factors that includes low-nicotine independency (OR=2.10, 95%CI=1.08-4.07) and non-alcohol drinker (OR=1.75, 95%CI=1.03-2.97). The Theory of Planned Behavior factor included positive attitude towards quitting (OR=2.31, 95%CI=1.32-4.04), high subjective norm (OR=3.59, 95%CI=1.65-7.82), and perceiving more behavioral control over quitting (OR=2.47, 95% CI=1.34-4.56). Tobacco control programs and policies should consider and integrate positive attitude towards quitting, high subjective norm and perceiving more behavioral control over quitting in the design of interventions to boost the intention level to quit smoking among police officers.

Keywords: intention to quit smoking, Thai police officer, ordinal logistic regression, Theory of Planned Behavior